

LOGISTIK TA'MINOT ZANJIRINI MOLIALSHTIRISHDA FAKTORING VA RIVERSIV FAKTORING AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH

Maxmudov Samariddin Baxriddinovich

Tashkent davlat iqtisodiyot universiteti "Moliya bozori va sug'urta ishi" kafedrasida katta o'qituvchisi, PhD

ARTICLE INFORMATION	ABSTRACT
Volume: 1 Issue: 4 DOI: https://doi.org/10.55439/INSURE/vol1_iss4/a9	Ushbu maqolada logistika tizimini moliyalashtirishda faktoring va riversiv faktoring amaliyotlarini samarali boshqarish orqali moliyaviy amaliyotlarni optimallashtirish yo'llari ishlab chiqildi. Maqolada faktoring va riversiv faktoring amaliyotlarini samarali boshqarish orqali logistika kompaniyalarining moliyaviy samaradorligini oshirish usullari tadqiq etilgan. Shuningdek, tadqiqotda milliy iqtisodiyotda logistika sanoati rivojlanishi va kengaytirish qaratilgan yondashuvlar ishlab chiqilgan holda mualliflar yondashuvlari va takliflari keltirilgan. <i>Logistika infratuzilmasi, logistika tizimi, moliyalashtirish, faktoring, riversiv faktoring, moliyaviy resurslar, ta'minot zanjirini moliyalashtirish tijorat banklari.</i>
KEYWORDS	

Kirish

Global savdning doimiy rivojlanish jarayonida logistika faoliyati tovarlar va xizmatlarning uzluksiz oqimini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynab kelmoqda. Biroq, bugungi kunga kelib logistika sektori pul oqimini samarali boshqarishni amalga oshirishda bir qancha muammolarga duch kelmoqda. Ushbu muammolarni hal qilish va logistika kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini qo'llab-quvvatlashda innovatsion moliyalashtirish echimlariga ehtiyoj sezilmoqda. Ushbu echimlarni amalga oshirishda moliyalashtirishning muqobil usullari sifatida faktoring va riversiv faktoring amaliyotlari tobora ommalashib bormoqda.

Faktoring - logistika kompaniyalariga o'zlarining debitorlik qarzlarini darhol pul oqimiga aylantirish imkonini beruvchi moliyaviy amaliyot hisoblanadi. Bu usul, ayniqsa, o'z mijozlaridan to'lovlarni qabul qilishda kechikishlarga duch kelayotgan korxonalar uchun foydalidir, bu logistika sohasida keng tarqalgan kredit muddati va murakkab hisob-faktura jarayonlari tufayli keng tarqalgan. Logistika kompaniyalari o'zlarining to'lanmagan schyot-fakturalarini faktoring qilish orqali mijozlarning hisob-kitoblarini kutmasdan aylanma mablag'larni olishlari mumkin. Bu ularga operatsion xarajatlarini qoplash, o'sishga sarmoya kiritish va yangi biznes imkoniyatlaridan foydalanish uchun zarur likvidlikni ta'minlaydi.

Boshqa tomondan, ta'minot zanjirini moliyalashtirish deb ham ataladigan teskari faktoring logistika kompaniyalariga o'zlarining yirik mijozlarining moliyaviy imkoniyatlaridan foydalanish imkonini beruvchi noyob yondashuvni taklif etadi. Riversiv faktoring amaliyotiga ko'ra moliya instituti logistika kompaniyasi va uning mijozi o'rtasida vositachilik qiladi, logistika kompaniyasi o'z hisobvaraqlari bo'yicha erta to'lovlarni olishini, mijozi esa kengaytirilgan to'lov shartlaridan foydalanishini ta'minlaydi. Ushbu o'zaro manfaatli kelishuv logistika provayderining likvidligini yaxshilaydi, uning mijozlar bilan munosabatlarini mustahkamlaydi va ta'minot zanjirining umumiy barqarorligini oshiradi.

Logistika moliyalashtirishda faktoring va teskari faktoring amaliyotini joriy etish nafaqat logistika kompaniyalari uchun foydali, balki ta'minot zanjiri samaradorligini saqlab qolish va turli manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish uchun ham muhim ahamiyatga ega. Logistika tizimini moliyalashtirishda faktoring va teskari faktoring amaliyotiga ushbu kirish ushbu moliyaviy mexanizmlarni

batafsilroq o'rganish, ularning foydalari, risklari va logistika sanoatining moliyaviy dinamikasini o'zgartirish usullarini yoritishga qaratilgan.

Mavzuga doir adabiyotlar tahlili

Logistika tizimidagi korxonalarni moliyalashtirishda faktoring va riversiv faktoring amaliyotlarini ahamiyatini nazariy va amaliy jihatlarini, hamda ularni joriy etish masalalari bir qator iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq etilgan, ko'plab nazariy ilmiy ishlar qilingan va ta'riflar berilgan.

Xususan, xorijlik iqtisodchi olimlar W, Jiang, va J.Liular riversiv faktoring va an'anaviy faktoring moliyalashtirish jarayonida xaridor tomonidan boshlanishi va yetkazib beruvchining moliya institutiga murojaat qilgan holda amalga oshiriladi. Xaridor yetkazib beruvchiga naqd pul olish imkoniyatini berish uchun kredit reytingidan foydalanadi. Shuningdek, yetkazib beruvchiga to'g'ridan-to'g'ri to'lash o'rni, xaridor moliyalash firmasiga o'z kompaniyasi va yetkazib beruvchi o'rtasida o'zini tutishga imkon beradi deb ta'kidlagan. [1]

Iqtisodchi olimlar Gruter, R., va Wuttke, Dlar logistika amaliyotida yetkazib beruvchi tomonidan yuborilgan hisob-faktura moliya instituti tomonidan bozordagidan past foiz stavkasida nisbatan tez to'lanadi, bu esa xaridorga kredit prinsipi bilan birgalikda moliyalash korxonasini kechroq to'lash imkoniyatini yaratadi. Mamlakatda logistika kompaniyalari o'zlarining bir nechta yordamchi rollari orqali logistik ta'minot zanjirlarini moliyalashtirishda tatbiq etishdan foyda ko'rib kelishini ta'kidlagan. [2]

Shu bilan birga uning qiymatni oshirish roli, bunda hamkorlikning kuchayishi va xavfning kamayishi firmaga kapital narxini pasaytirishga yordam beradi va moliyaviy ko'rsatkichlarni yaxshilaydigan kreditlar olish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. [3]

Logistika sohasini moliyalashtirishda riversiv faktoring qabul qilinishi ta'minot zanjiri a'zolari o'rtasida majburiyatni oshirishga, axborot almashish va aloqa kuchaytiradigan hamkorlikni yaxshilashga yordam beradigan kuchli sherikliklarni keltirib chiqaradi. [4]. Riversiv faktoring ko'p turdagi munosabatlar tarmog'i a'zolarining bir-birlari bilan tuziladi. [5].

Xorijlik iqtisodchi olimlar Seifert, R., va Seifert, Dlarga ko'ra logistika korxonalarini moliyalashtirishda faktoring va riversiv faktoring amaliyotlarini amalga oshirishda, yetkazib beruvchi bilan hamkorlik korxonalar harid qilish xarajatlarini kamaytirishga yordam beradigan uyg'unlikni keltirib chiqarishi mumkinligini ta'kidlagan. [6].

Evropalik olim Corsten, Dning fikricha logistika korxonalari moliyalashtirilishda faktoring va teskari faktoringni amalga oshirishda ishtirokchilar o'zaro munosabatlarda resurslar kam yoki o'rni bosuvchiga taqlid qilish qiyin, shuning uchun xaridor ham, yetkazib beruvchi ham sanoatda raqobatdosh ustunlikka ega bo'lishlariga yordam beradi. [7]. Xitoylik olim J.Chengning fikricha logistika sanoatida faktoring va reversiv faktoring amaliyotini muntazam qo'llanilib borilishi yetkazib beruvchi va xaridor o'rtasida ma'lumot almashishdan kelib chiqadigan manfaatlar hamda ular o'rtasidagi bog'liqlikni mustahkamlash bilan birga ta'minot zanjirida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavf va nizolarni yumshatishda yordam beradi. [8]. Xorijlik iqtisodchi olimlar F. Elmanizar va T. Nugraxalar ta'minot zanjiri moliyalash rejimi ostida kichik va o'rta korxonalar uchun moliyaviy baholash, mijozlarni baholash, ichki biznes jarayoni va muvozanatli ko'rsatkichlar kartasi bilan o'sish aspektlari bo'yicha ish faoliyatini baholash tizimini yaratdi, bunda mijozlar shikoyati darajasi mahsulot ishonchligini aks ettiradi. va ta'minot zanjiri tugunlarining o'zaro ta'siri o'rganish va o'sishni aks ettiradi deb ta'kidlagan. [9].

Iqtisodchi olimlar Meussi va Sarrotani logistika sanoatida ta'minot zanjiri moliyasi nafaqat uning samaradorligini boshqarishga, balki ta'minot zanjiri moliyasining likvidligiga va ta'minot zanjirining vizualizatsiyasiga ham e'tibor qaratish kerak, deb hisoblashgan. [10]. S. Li and X. Chenlarga ko'ra an'anaviy ta'minot zanjiri moliyasi bilan solishtirganda, onlayn ta'minot zanjiri moliyasi yanada samarali axborot aloqasi, aniqroq boshqaruv jarayoni va boshqariladigan moliyaviy risklarga ega. [11].

Tadqiqotni amalga oshirishda foydalanilgan usullar

Tadqiqotda ilmiy abstraksiyalash, guruhlash, qiyoslash, retrospektiv va istiqbolli, empirik tahlil va boshqa usullardan foydalanildi. Maqolada ilmiy abstraksiyalash usuli yordamida logistika tizimidagi korxonalarni moliyalashtirishning ahamiyati va zarurati asoslandi.

Shuningdek, logistika tizimidagi korxonalarni moliyalashtirishning iqtisodiy tahlili usullaridan foydalangan holda emitasion modellar ishlab chiqilgan..

Olingan natijalar (Rezultats/Результаты). Olib borilgan tahlillar natijasida milliy iqtisodiyotda logistika tizimidagi korxonlarda moliyalashtirishda faktoring amaliyoti orqali aylanma mablag'larini moliyalashtirish va kredit amaliyotlarini kelgusi yillardagi istiqbolli o'sish dinamikasi ko'rsatib berilgan. Shu bilan birga, bozorning rivojlanishiga to'siq bo'layotgan holatlar hamda ularni bartaraf etish yo'llari asoslab berilgan.

Tahlillar

Jahon amaliyotida o'tish davrini boshdan kechirayotgan mamlakatlar milliy iqtisodiyotidagi to'lov tizimi bilan bog'liq tizimli muammolar va xizmatlar bozorida raqobat pozitsiyasini mustahkamlash va bozordagi xizmatlar segmentini kengaytirishda eng keng qo'llaniladigan usullardan biri faktoring operatsiyasi hisoblanadi. Faktoring operatsiyasi orqali logistika korxonalar aylanma aktivlarini moliyaviy ta'minlash oddiy kreditlash yoki joriy operatsion faoliyatni qisqa muddatli moliyalashtirishning muqobil variantlaridan (Masalan, Overdraft) bir qator afzallik jihatlari mavjuddir.

Factoring operatsiyasi nafaqat logistik xizmatlarini taqdim etuvchi korxonalar uchun balki, xizmatlar istemolchisi va faktoring kompaniyasi yoki banklar uchun ham keng spektrdagi afzalliklarni namoyon qiladi.

Odatda faktoring xizmatlarni yetkazib beruvchi tashabbusi asosida vujudga keladigan iqtisodiy munosabatlarda tizimdir. Ushbu jarayonda faktor ya'ni faktoring xizmatlarini ko'rsatuvchi subyektlarning manfaati kechiktirilgan to'lovlarni diskont bilan sotib olishi hisoblanadi. An'anaviy faktoring operatsiyasida logistik xizmat ko'rsatuvchi korxona mijozga xizmatni ko'rsatadi va ko'rsatilgan xizmatlar bo'yicha invoysni faktor kompaniyaga sotadi.

1-jadvaldan ko'rishimiz mumkinki, faktoring operatsiyasi orqali aylanma mablag'larini moliyalashtirish ehtiyojga qarab cheklanmagan muddatga ortib borishi mumkin. Shuningdek, real kechiktirilayotgan to'lovlarni so'ndirishga mo'ljallangan bo'lib, uning obyekti to'lov tizimi bilan bog'liq muammolarga qaratilgan. Ta'minot manbalari ham ko'rsatilgan xizmatlar bo'yicha pul talablari hisoblanib, mahsus garov obyekti sifatida aktivlar ta'minoti talab qilinmaydi.

Logistika xizmatlari tovarlarni mijozlarga professional tarzda tashish jarayoni sifatida tavsiflanadi. Shuningdek, bugungi kunda logistik ta'minot zanjirida faktoring moliyaviy amaliyoti, logistik xizmatlarning barcha turlarida pul oqimlarini muntazam ta'minlashda asosiy manba sifatida qaralmoqda. Yuqoridagi mezonlar asosida afzalliklar faktoring operatsiyasidan foydalanish orqali aylanma aktivlarni samarali boshqarishga shart sharoit yaratiladi (1-rasmga qarang).

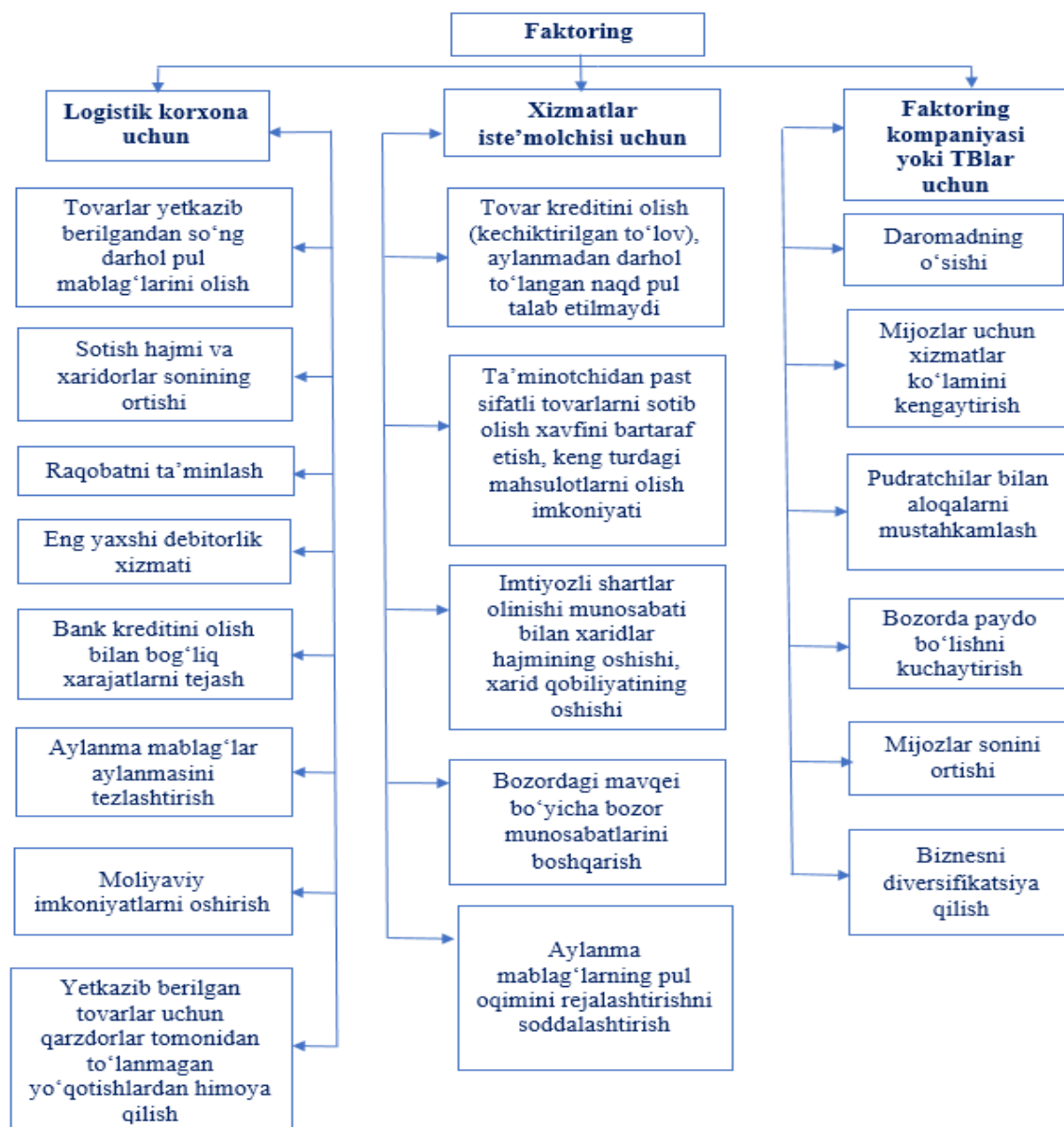
Xususan, 1-rasmda faktoring operatsiyasini funksional vazifalariga asoslangan holda logistik korxonalar uchun 8 ta asosiy turdagi afzalliklari tizimlashtirildi. Umumiy kontekstda ushbu afzalliklar, to'lovlarni tezlashtirish, to'lov intizomini mustahkamlash bilan bir qatorda logistik xizmatlarni taqdim etuvchi korxonalar xizmatlari bozorida segmentlarini kengaytirish va istemolchilarni jalb qilishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun logistik kompaniyalarni

1-jadval

Factoring amaliyoti va boshqa kredit amaliyotlarining taqqoslama ma'lumotnomasi¹

Mezonlar	Factoring	Kredit	Overdraft
Shartnoma muddati	Muddatsiz (doimiy)	Belgilangan muddat	Belgilangan muddat
Moliyalashtirish chegrasi	Kerak bo'lganda ortadi	Belgilangan miqdor	Aylanmaning ma'lum foizi
Moliyalashtirish muddati	To'lov intizomidagi real kechikish	Belgilangan muddat	Belgilangan muddat
Ta'minlash	Berilgan pul talablari	Garov	Ma'lum bir aylanma mablag'ni saqlash
To'lov	Xaridor tomonidan xaqiqiy to'lov kuni	Belgilangan kun	Belgilangan kun
Xizmatlar	Debitorlik qarzlarni boshqarish, to'lov intizomi xavfini kamaytirish	-	-
Nazorat	-	Maqsadli foydalanish	Kredit resurslaridan foydalanishga davriy limit <u>tanlamaganlik uchun jarima</u>
Balans tuzilishi	Kredit majburiyati sifatida tan olinmaydi	Kredit majburiyati	Kredit majburiyati

moliyalashtirish uchun aylanma mablag'larini sotib olishda faktoring

1-rasm. Faktoring operatsiyasini manfaatdor tomonlar uchun afzalliklari¹

amaliyoti ushbu yirik loyihadagi logistika xizmati uchun qutqaruvchi vazifasida bo'lishi mumkin.

Faktoring operatsiyasi orqali moliyalashtirish tizimi asosan doimiy hamkor tashkilotlarga asoslanganligini inobatga olgan holda intizomli hamkorlar uchun maxsus nazorat tizimining o'ziga asoslanmaydi. [12].

Umuman xususiyati jihatidan ta'kidlash mumkinki, faktoring faktor (Bank yoki faktoring kompaniyasi) tomonidan inyoyslarni sotish tizimini o'zida ifodalaydi. Bunday moliyalashtirish tizimi to'lovlarni kechiktirish bilan shug'ullanuvchi kompaniyalar faoliyatiga xosdir. [13].

Faktor kompaniya logistik xizmat ko'rsatuvchi korxonaga inyoysda ko'rsatilgan qiymatni mijozning reputatsiyasi asosida 80-90 foiz diskont bilan hisobga oladi. Mijoz esa faktor kompaniyaga inyoysdagi to'lovlarni 100 foiz qaytaradi. O'rtadagi tafovut hisobiga faktoring xizmatini taqdim etgan faktor kompaniya daromadi hisoblanadi. Ushbu moliyalashtirish tizimida logistik xizmat ko'rsatuvchi kompaniya ma'lum inyoysda belgilangan qiymatni yo'qotsada, aylanma mablag'larni tez to'ldirish hisobiga moliyaviy ekspluatatsion ehtiyojlarni operativ ta'minlash imkoniyatlari yaratiladi. Faktoringning iqtisodiy tomoni shundan dalolat beradiki, bu kompaniya aktivlarining likvidligini, shuningdek kapital aylanishini va shu orqali tadbirkorlar biznesining rentabelligini oshirishga imkoniyat yaratadi.

Faktoring amaliyoti ishlab chiqaruvchilar va yetkazib beruvchilar uchun moliyaviy xizmatlar majmui bo'lib, mijozlarga to'lovni kechiktirishga ishonish imkonini beradi. Logistika kompaniyalarda faktoring xizmatlari tovar yetkazib berilganligini yoki xizmatlar ko'rsatish

faktini tasdiqlovchi hujjatlar asosida ko'rsatiladi. Yirik loyihalarni amalga oshirishda transport logistikasi xizmatlaridan foydalangan holda transport mashinalari yoki mahsulotlarni tashish bilan shug'ullanadigan og'ir yuk tashish kompaniyalari moliyaviy qiyinchiliklarga duch keladi. Haqiqiy tashish jarayoni nafaqat qiyin, balki transport vositalarini yaxshi holatda saqlash ham muhimdir. Hatto kompaniyaning eng kichik avtomobillari ham texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash uchun juda qimmatga tushishi mumkin. Shuning uchun, o'z vaqtida texnik xizmat ko'rsatishni ta'minlash, ushbu katta va doimiy xarajatlarni uchun kapital bilan ta'minlash kompaniyani hisob-fakturalarni moliyalashtirishda faktoring amaliyotidan foydalanish dolzarbliligi ortmoqda.

Faktoring operatsiyasida reversiv faktoring tizimida dastlabki operatsiya yetkazib beruvchida emas balki, xaridor-mijozdan boshlanadi. Reversiv faktoringda inyoyslarni faktor kompaniyaga sotishdan oldin inyoyslarni bankka sotishdan oldin ular qarzidor tomonidan oldindan va qaytarib bo'lmaydigan tarzda tasdiqlanishi kerak (2-rasmga qarang).

Logistik xizmatlarni reversiv faktoring sxemasi yordamida amalga oshiradigan korxona uchun quyidagi afzalliklarga egadir:

- logistik xizmatlarni hajmi va spektrini sezilarli oshirish imkoniyatlari yaratiladi;
- ko'rsatilgan xizmatlar bo'yicha xarajatlarni tezlik bilan qoplash hisobiga aylanma mablag'larni to'ldirish orqali qo'shimcha moliyalashtirish manbalari hisobiga moliyaviy resurslarni jalb qilishga ehtiyoj qisqartiriladi

- aylanma mablag'larni to'ldirish va ularning aylanmasini jadallashtirish;
 - mijozlarga tovarlar uchun moslashuvchan to'lov shartlarini taklif qilish qobiliyati;
 - boshqa yetkazib beruvchilar ustidan raqobatbardosh ustunliklar;
 - to'lovni kechiktirish, avval tovarlarni (ish, xizmatni) olish va keyin to'lovni amalga oshirishi mumkin;

Shunday qilib, faktoringdan foydalanish logistika kompaniyasiga tashkiliy xarajatlarni sezilarli darajada kamaytirishga imkon beradi hamda to'lovni qo'shimcha kechiktirish, shuningdek to'lov jadvalini o'zi muvofiqlashtirish imkoniyati paydo bo'ladi.

Natijalar interpretatsiyasi

Ushbu tadqiqotni amalga oshirish davomida quyidagi savollar paydo bo'ldi va ularga quyidagicha javoblar shakllandi. O'zbekistonda logistika amaliyotidani moliyalashtirish masalalari qay darajada amalga oshirilmoqda? Logistika tizimini moliyalashtirishda faktoring va reversiv faktoring amaliyotlarini joriy qilish qanchalik muhim? Boshqa moliyalashtirish amaliyotlariga qaraganda faktoring amaliyotlarining qadaiy afzalliklarga ega? Logistika infratuzilmasini rivojlantirishda moliyalashtirish amaliyotlarining muqobil usullari joriy etilishi iqtisodiyotga nima beradi? Mazkur tadqiqotni amalga oshirish davomida ushbu savollarga asosli javoblar shakllantirildi.

Maqola bo'yicha xulosa va takliflar

1. Bozor iqtisodiyoti sharoitida logistik infratuzilma sohasida faoliyat yurituvchi tadbirkorlik subyektlari moliyasini tashkil qilish an'anaviy ravishda o'zini o'zi moliyalashtirish, o'zini o'zi qoplash va to'liq xo'jalik mustaqilligi tamoyillariga asoslanadi. Ushbu tamoyillar asosida aktivlarga avanslanadigan kapitalni shakllantirishda ichki moliyaviy salohiyatni to'liq mobilizatsiya qilish orqali xususiy kapitalni maksimalashtirish barqaror rivojlanishning bosh moliyaviy imili hisoblanadi.

2. Milliy iqtisodiyotda logistik xizmatlar ko'rsatuvchi korxonalar moliyaviy resurslarini shakllanish manbalari bo'yicha tanlanma kuzatuv va empirik tadqiqotlar tasdiqlaydiki, ishbilarmon faollik ko'rsatkichining ortib borish tendensiyasida aktivlarga investitsiyalangan kapital tarkibida qarz kapitali ulushining ortib borishi kuzatilmoqda. Bu o'z navbatida aktivlarga avanslangan kapital asosan ichki moliyaviy salohiyatdan foydalanish hisobiga o'z va unga tenglashtirilgan moliyaviy resurslarga nisbatan tashqi moliyalashtirish manbalarini yuqori darajada jalb qilish hisobiga shakllantirilayotganligidan dalolat beradi.

3. O'tish davri iqtisodiy shart sharoitlariga muvofiq moliyaviy bozorlardagi investitsion kreditlar hajmini oshirish davlat siyosati sharoitida logistik korxonalar majburiyatlari tarkibidagi joriy majburiyatlar ulushining ortib borishi ular muvozanatlashgan moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlariga salbiy ta'sir etuvchi omil bo'lishi mumkin. Bu logistik korxonalar faoliyatini moliyalashtirishda uzoq muddatli moliyalashtirish instrumentlaridan foydalanish orqali barqaror passivlar elementini jami kapitaldagi ulushini oshirish strategiyasini ishlab chiqishni taqozo qiladi.

4. Logistik xizmatlar sohasini milliy iqtisodiyot eksport salohiyatini oshirishdagi ahamiyatini baholash va natijada prognoz senariy variantlarini ishlab chiqish maqsadida ko'p omilli regression modellarni tizimlashtirishga yo'naltirilgan ekonometrik tadqiqotlar olib borildi. Ushbu tadqiqotlarda milliy iqtisodiyotda eksport hajmining o'sish sur'ati natijaviy omil sifatida tanlanib unga ta'sir etuvchi omillar sifatida milliy iqtisodiyotda logistika xizmatlari sohasining o'sish sur'ati; valyuta kursining o'sish sur'ati; asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyaning o'sish sur'ati va inflyatsion omillar ta'siri tanlandi.

References:

- Jiang, W., & Liu, J. (2018). Inventory Financing with overconfident Supplier Based on Supply Chain Contract. *Mathematical Problems in Engineering*, 1-12.
- Grüter, R., & Wuttke, D. (2017). Option matters: valuing reverse factoring. *International Journal of Production Research*, 55(22), 6608-6623. doi: <https://doi.org/10.1080/00207543.2017.1330564>
- Seifert, R., & Seifert, D. (2011). Financing the Chain. *International Commerce Review*, 10(1), 32-44. doi:10.1007/s12146-011-0065-0
- Kwon, I., & Suh, T. (2005). Trust, commitment and relationships in supply chain management: an path analysis. *Supply Chain Management: An International Journal*, 10(1), 26-33.
- Tan, K., Lyman, S., & Wisner, J. (2002). Supply chain management: a strategic perspective. *International Journal of Operation and Production Management*, 22(6), 614-631.
- Seifert, R., & Seifert, D. (2011). Financing the Chain. *International Commerce Review*, 10(1), 32-44. doi:10.1007/s12146-011-0065-0
- Corsten, D., & Felde, J. (2005). Exploring the performance effects of key-supplier collaboration: an empirical investigation into Swiss buyer-supplier relationships. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 35(6), 445-461.
- Cheng, J.-H. (2011). Inter-organizational relationships and information sharing in supply chains. *International Journal of Information Management*, 31(4), 374-384.
- H. F. Elmanizar, A. T. Nugraha, A. Yakub, H. Fitri, and B. Priyo Cahyono, "e application of agency theory in supply chain finance: a case of Indonesian manufacturing firms[J]," *International Journal of Supply Chain Management*, vol. 8, no. 3, pp. 23-32, 2019.
- C. Meucci and L. Carratoni, "Identification of the majolica polychromatic decoration by IRFC methodology," *Journal of Archaeological Science: Report*, vol. 8, pp. 224-234, 2016.
- S. Li and X. Chen, "e role of supply chain finance in thirdparty logistics industry: a case study from China," *International Journal of Logistics Research and Applications*, vol. 22, no. 2, pp. 154-171, 2019
- Махмудов, С. (2022). ИҚТИСОДИЙ ТИЗИМДА ЛОГИСТИКА СОҲАСИНИНГ РОЛИНИ БАҲОЛАШ. *Iqtisodiyot Va ta'lim*, 23(4), 296-307. https://doi.org/10.55439/ECED/vol23_iss4/a600
- Махмудов, С. (2023). ЛОГИСТИКА ТИЗИМИДАГИ КОРХОНАЛАРНИНГ МОЛИЯВИЙ ФАОЛИЯТИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАРНИНГ ЭКОНОМЕТРИК ТАҲЛИЛИ. *Iqtisodiyot Va ta'lim*, 24(2), 392-403. https://doi.org/10.55439/ECED/vol24_iss2/a63